

บทคัดย่อ

ผังเมืองรวม เป็นแผนผังที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง ในด้านการใช้ประโยชน์ การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขโรค การบริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม แม้ว่ากระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวมในบางขั้นตอน แต่ข้อมูลที่ปรากฏพบว่า มีประชาชนจำนวนน้อยมากที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเหตุผลสำคัญที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางและจัดทำผังเมือง คือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม การขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และสิทธิของการเป็นพลเมือง หน่วยงานของรัฐขาดความจริงจังในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลการประท้วงหรือข้อเรียกร้องและข้อร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมที่ปรากฏในสื่อมวลชนในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมออกแบบและกำกับทิศทางการพัฒนาเมือง เช่น กรณีชาวบ้านวัดเกิดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ การเรียกร้องของกลุ่มเชียงใหม่จัดการตนเอง ประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและทำการศึกษาค้นคว้า คือ รูปแบบ กลไก มาตรการ หรือเครื่องมืออะไรที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวมในขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้การวางและจัดทำผังเมืองรวมบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 รวมทั้งสามารถกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองรวมที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบและกำหนดทิศทางการพัฒนาเมือง รวมถึงการกำกับดูแลและการบริหารจัดการเมืองของตนเอง

ผลการศึกษา พบว่าการศึกษากลไกและเครื่องมือที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวม และการกำกับดูแลให้เกิดการปฏิบัติตามผังเมืองรวม จากการศึกษาปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำผังเมืองรวมและการกำกับดูแลให้เกิดการปฏิบัติตามผังเมืองรวม ซึ่งพบว่าการจะดำเนินการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการให้ความรู้ของประชาชน การเปิดโอกาสให้กับประชาชนและท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและมีการปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการระดม การให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน ทั้งในเชิงบวกและลบ รวมทั้งจะต้องเคร่งครัดในการกำกับให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามผังเมือง และเมื่อพิจารณาจากการให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นตามปัจจัยดังกล่าว ซึ่งมองเห็นในสองส่วนหลัก ๆ คือ ประเด็นในทางดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำผังเมืองรวมตามกฎหมาย และการสร้างแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและการกำกับ โดยกลไกและเครื่องมือ ที่คณะผู้วิจัยได้นำเสนอประกอบด้วย การเพิ่มศักยภาพกลไกและเครื่องมือที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สองคือพัฒนากลไกในรูปแบบการทำงานคู่ขนานจากภาคประชาสังคม โดยทั้งสองส่วนนี้จะขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านผังเมืองมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การวางผังเมือง , ผังเมืองรวม

Abstract

The comprehensive plan is a map that used to guideline for the development and maintenance of the city and the area involved in the land use, transportation and Logistics, Utilities Public services and the environment. Although the comprehensive plan process by the Planning Act 1965 has determined that public participation in the process and prepare a comprehensive plan in some stage. But the information show that there are very few people involved in the implementation of the procedure prescribed by law. The main reasons that the lack of understanding about the comprehensive plan process, the lack of understanding about the duties and rights of citizen and the government lacks sincerity in promoting the participation of people with principles of public participation. However, the protests or claims and complaints of citizens about a comprehensive plan process appeared in mass media in the 5 years. It reflected the needs of people to participate in design and direction monitoring urban development. Key issues that need attention and research is tools that will help encourage people to participate in the process laid out and prepared a comprehensive plan on the steps required by law to be placed and organized. A comprehensive plan to achieve the intent of the Town and Country Planning Act 1965 as well as regulatory compliance with the comprehensive plan was effective. As well as suggestions on how to improve the process and prepare a comprehensive plan with the provisions of the constitution of the Kingdom of Thailand in 1965 to allow the public to participate in the design and direction of urban development including the supervision and management of their city.

The results showed that the tools to promote participation in the comprehensive plan and enforcement of the implementation of the comprehensive plan. The factors that encourage the participation in the process of making the comprehensive plan and supervise of the implementation will focus on the promotion of the knowledge to the public, open to the public and local access to in the process of convenience and the focus on the presentation of facts and information, which is a fact and effect to happen to the people both positive and negative. As well as, it will be strictly regulated to conform to the land use plan. And considering the importance of promoting the participation to occur under these conditions, which overlooks the two main parts, the issues involved in the implementation process of the town planning laws. And motivate or encourage people to take part in the preparation and monitoring. The researchers presented include at the base on increasing potential and existing mechanisms for more effective. The Second is developing a mechanism in the form of parallel operation of civil society. These two parts are driving the participation in urban planning even more.

Keywords: Public Participation, Urban Planning, Comprehensive Plan